

The Thai Journal of Veterinary Medicine

Volume 1
Issue 2 April, 1971

Article 1

4-1-1971

การเลี้ยงวัวนมในประเทศไทย

พีระศักดิ์ จันทระทัย

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm>

Part of the [Veterinary Medicine Commons](#)

Recommended Citation

จันทระทัย, พีระศักดิ์ (1971) "การเลี้ยงวัวนมในประเทศไทย," *The Thai Journal of Veterinary Medicine*: Vol. 1: Iss. 2, Article 1.

DOI: <https://doi.org/10.56808/2985-1130.1132>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm/vol1/iss2/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Veterinary Medicine by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การเลี้ยงวัวนมในประเทศไทย

พระศักดิ์ จันทรประทีป สพ.บ.

แผนกวิชาอายุรศาสตร์

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากประเทศไทยเราพยายามทุกวิถีทางที่จะปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น มีความมั่นคง ซึ่งเป็นก้าวหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ รัฐได้พยายามส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในกิจการต่างๆ ที่สามารถสร้างผลิตผลขึ้นเองได้ ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะขจัดการเสียดุลย์การค้าต่างประเทศ เพื่อความผาสุกของประชาชน อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศชาติอีกด้วย

การะกิจต่างๆ ที่รัฐได้พยายามสร้างสรรค์ขึ้น ทั้งเพื่อขจัดภาวะไร้งานทำ เพิ่มอาชีพ ตลอดจนการยกระดับฐานะครอบครัวของประชาชนให้อยู่ดีกินดี และในฐานะที่ประเทศไทยเรามีการเกษตรเป็นอาชีพมีผลประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงเช่นกัน ทั้งนี้ ย่อมจะเห็นได้จากผลผลิตจากข้าว อันเป็นสินค้าหลักของประเทศ ตลอดจนผลิตผลที่ได้จากพืชพันธุ์อื่นๆ สิ่งต่างๆ ที่เป็นผลจากการเกษตรกรรม ในบ้านเมืองของเรานับว่ายังมีปัญหาอยู่มาก ตัวอย่างเช่น ชาวนาส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยธรรมชาติ ผลผลิตที่ได้เมื่อนำออกสู่ท้องตลาดราคาจำหน่ายยังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ผันแปร

ไปตามความต้องการของตลาด เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ฐานะเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยยังไม่ได้ระดับที่ดีเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่โอกาสยังอำนวยให้ ในที่นี้ข้าพเจ้าขอแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมในบ้านเมืองของเรา เท่าที่ได้เคยพบเห็นมา หากมีท่านผู้รู้เพิ่มเติมและถูกต้องกว่า กรุณาส่งบทความไปยังข้าพเจ้าหรือไปยัง บ.ก. หนังสือฉบับนี้ได้โดยตรงทีเดียว จักเป็นพระคุณแก่ข้าพเจ้าและผู้สนใจทุกๆ ไปด้วย

ประเทศไทยเรานับว่ามีสภาพดินฟ้าอากาศเหมาะสมที่จะใช้เป็นแหล่งผลิตโคนมได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคต่างๆ ของประเทศ อาจจะมีปัญหามากก็เฉพาะท้องที่บางแห่งทางภาคอีสานเท่านั้น ในสมัยก่อนนั้น ชาวไทยเรามีการเลี้ยงวัวและควายควบคู่ไปกับการทำไร่ ทำนา และมีการเลี้ยงวัวเป็นฝูงๆ เพื่อส่งออกจำหน่ายยังโรงงานฆ่าสัตว์ ก็หมายความว่าชาวไทยเราได้เลี้ยงวัวกันเพื่อใช้งาน และขายเป็นวัวเนื้อเท่านั้น ส่วนการเลี้ยงวัวเพื่อรีดนมขายหรือการเลี้ยงโคนมเพื่อ

เป็นอาชีพหลักจริงๆ นั้น เห็นไม่มีคนไทยแท้ ๆ หากแต่เป็นพวกชาวอินเดีย ซึ่งอพยพหรือเข้ามาตั้งถิ่นฐานการทำมาหากิน โดยการเลี้ยงโคนมผสม (วัวแขก) และพวกชาวไทยอิสลามซึ่งมักจะมีรกรากอยู่แถวจังหวัดต่าง ๆ เช่น อโยธยา ราชบุรี เพชรบุรี เชียงใหม่ กรุงเทพฯ เป็นต้น ปัจจุบันคนไทยจริงๆ ได้หันเหความสนใจมาทางด้านการเลี้ยงโคนมมากขึ้นเป็นลำดับ ค่อยๆ กระจายทั่วไปตามหัวเมืองต่างๆ ทั้งนี้ โดยความร่วมมือและช่วยเหลือของรัฐบาลต่าง ๆ หลายประเทศกับรัฐบาลไทย โดยได้หยิบยกปัญหาการเสียคุณูปการค่าต่างประเทศในสภาพที่ส่งสินค้าประเภทนมและผลิตภัณฑ์นม เข้าประเทศปีละหลายร้อยล้านบาท ทั้งๆ ที่ประเทศไทย เรามีโอกาสและสามารถจะผลิตขึ้นใช้เองได้ด้วย การแก้ไขโดยวิธีส่งเสริมให้ความช่วยเหลือผู้เลี้ยง โคนมทั้งทางตรงและทางอ้อม อ้อม ย่อมทำให้การลดระดับการเสียคุณูปการค่า ได้ผลดีอย่างแน่นอน ที่นี้ปัญหาต่างๆ จำต้องหยิบยกขึ้นมาเพื่อพิจารณาว่า ปัญหาข้อไหนหรืออุปสรรคอะไรที่น่าจะได้ทำการแก้ไขก่อนหลัง เพื่อให้ทันการณ์ ตามความจำเป็นก่อนหลัง กล่าวโดยทั่วไป การเลี้ยงโคนมหรือโคเนื้อในเมืองไทย เราถ้ายกเว้นของหน่วยราชการต่างๆ ออกแล้วจะพบว่าผู้เลี้ยงยังไม่เข้าใจ หรือมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงที่ถูกต้อง หลักวิชาการหรือแม้แต่ใกล้เคียง ส่วนมากมักจะเข้าใจว่า การเลี้ยงโคนมก็น่าจะคล้ายกับการเลี้ยงโคเนื้อ หรือสัตว์พวกเดียวกันเอื้อน โดยทั่วไป คือ ให้กินหญ้าในท้องทุ่งทุกวัน น้ำดื่มก็ปล่อย

ให้สัตว์เที่ยวหาเอง หรือถ้าหน้าแล้งหน่อยก็จัดหาให้ดื่มเสียหน่อย นับว่าเป็นการทำลายผลผลิตอย่างมาก เพราะการที่โคนมได้ให้ผลผลิต ในที่นี้คือน้ำนมเป็นหลัก ย่อมแสดงให้เห็นว่าสรีระของร่างกายโคพันธุ์นี้ย่อมต้องทำงานหนักมาทางการให้น้ำนม และจำเป็นต้องใช้พลังงานในการผลิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน ร่างกายจึงจำเป็นต้องอาศัย อาหารและแร่ธาตุต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการสร้างน้ำนมและต้องแจกจ่ายออกมาในรูปของน้ำนมด้วย ยิ่งถ้าโคนมให้น้ำนมมากก็ย่อมจะต้องการอาหารและแร่ธาตุรวมทั้งวิตามินที่จำเป็นแก่ร่างกายมากขึ้นด้วย ดังนั้นในการที่เราให้สัตว์กินแต่หญ้า หรืออาจจะให้อาหารเพิ่ม เช่น น้ำตาล เกลือ น้ำ สิ่งเหล่านี้มีคุณค่าทางอาหารก็จริงแต่หาได้มีครบตามความต้องการของร่างกายโคนมไม่ หากพิจารณาถึงหญ้าที่ใช้เลี้ยงแล้วนับว่ามีบทบาทมากทีเดียว เพราะต่างสถานที่กันหญ้าชนิดเดียวกันย่อมมีคุณประโยชน์แก่สัตว์ต่างๆ กันไป คือ อาจจะมีแร่ธาตุบางชนิดที่แห่งหนึ่งมีแต่อีกแห่งหนึ่งไม่มี โดยเหตุว่าถ้าใช้ไปเมื่อครั้งก่อน ๆ หรือโคนน้ำชะล้างไหลลงคลองทะเลไปหมด โอกาสที่จะขาดคุณค่าทางอาหารมีมากขึ้นตามส่วนเมื่อสภาพของมันมีลักษณะแตกต่างไปโดยองค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เราจะพบว่าในบ้านเรานั้นมิได้ทำการวางแผน การปลูกหญ้าไว้เลย บ้างจะทำการเลี้ยงสัตว์โดยคิดแก้ปัญหาเรื่องหญ้าภายหลัง โดยไปทำการตระเวนตัดหญ้าจากที่ต่างๆ ต้องอาศัยธรรมชาติ หรือปล่อยให้สบายมีเท่าไรหรือชนิดไหนก็เก็บรวมๆ กัน เท่านั้น

จะต้องการความทางด้านปริมาณจะมีส่วนคุณภาพย่อมจะจัดหาไม่ได้ ปัญหาก็คือว่า ผู้เลี้ยงโคนมเองย่อมจะยึดเป็นอาชีพหลักไม่ได้ เพราะจะขยายกิจการให้มากขึ้นก็ต้องเจอปัญหาเสียแล้ว ต่อไปก็คือผลผลิตซึ่งจำเป็นมากสำหรับอาชีพทุกอย่างผลผลิตจะเพิ่มขึ้นมากได้ ก็จำเป็นต้องมีของที่มีคุณภาพดี อยู่เป็นทุนเดิม คือจำเป็นต้องมี แม่วัวพันธุ์และพ่อพันธุ์ที่สามารถให้ผลผลิตทางด้านนมสูง อาจกระทำได้โดยคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์วัวที่มีลักษณะการให้น้ำนมดี จากประวัติ พันธุ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันนี้ เราสามารถกระทำโดยสะดวกมา แต่ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ชาวบ้านเองเลี้ยงโดยไม่มี ความเข้าใจ นี้ก็อยากจะทำอย่างไรก็ได้ มีได้คำนึงถึงต้นทุนการผลิต เช่น แทนที่จะขจัดแม่วัวบางตัวที่ให้ผลผลิตต่ำ กลับปล่อยเลี้ยงไว้เป็นเหตุให้เพิ่มต้นทุนการผลิต และแพร่ลักษณะที่ไม่ดีต่างๆ ไปการผสมพันธุ์ก็กระทำโดยใช้พ่อวัวที่เป็นลูกผสมซึ่งเกิดจากแม่วัวในคอก ให้พ่อวัวพันธุ์ดี แต่ได้ใช้ผสมข้ามมาเป็นเวลานานเท่าที่จะผสมได้ เป็นเหตุให้เกิดการผสมกันเองในสายเลือดเดียวกัน คือทำให้เกิด (In Breeding) ลักษณะค่อยก็ค่อยแสดงออกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่น ลักษณะการให้น้ำนมน้อยขึ้นโรค ฯลฯ แต่ปัจจุบันนี้ได้มีการผสมโดยวิธีวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่าผสมเทียม (Artificial Insemination) ซึ่งสามารถสร้างผลผลิตอย่างได้ผล สามารถขจัดปัญหาการผสมร่วมในสายเลือดเดียวกัน ผสมได้จำนวนมากตัวโดยใช้น้ำเชื้อ (Semen) ที่ได้ละลายให้เจือจางลง ควบคุมโรค

ติดต่อที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ได้ เช่น โรคแท้งติดต่อ ฯลฯ ปัญหาด้านการผสมพันธุ์จึงน่าจะแก้ไขได้โดยวิธีวิทยาศาสตร์แต่มีอยู่ว่า ชาวบ้านผู้ทำการเลี้ยงวัวนมในต่างสถานที่ให้มาก ถ้าผู้ให้บริการ การผสมพันธุ์นี้ ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงกันได้ดีทั้งสองฝ่าย ซึ่งผู้เลี้ยงย่อมได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก สามารถลดต้นทุนการเลี้ยงดูพ่อพันธุ์ โรคต่างๆ และผู้ให้บริการมีผลงานเพิ่มขึ้นเป็นประโยชน์แก่ราชการอีกชั้นหนึ่งด้วย

ปัญหาที่ต้องกล่าวถึงเพราะมีความสำคัญมากเช่นกัน คือ เรื่องโรคและการป้องกัน สัตว์เลี้ยงต่างๆ ย่อมเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นโรคได้ตลอดเวลา วัวนมก็เช่นกัน ซึ่งโอกาสที่เป็นโรคมักได้ง่ายกว่าสัตว์เลี้ยงต่างๆ ที่พบอยู่เสมอก็เกี่ยวกับโรคติดต่อต่างๆ เช่น วัณโรค T.B. โรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) ปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease) ฯลฯ ทั้งสามโรคที่กล่าวถึงนับว่าอันตรายต่อวัวนมด้วยกัน และติดต่อถึงคนเลี้ยงหรือผู้บริโภคน้ำนมจากตัวเป็นโรคซึ่งไม่ได้ทำการพาสเจอร์ไรท์ (Pasteurize) น้ำนมนั้นส่วนโรคปากและเท้าเปื่อยนั้น ทำให้วัวป่วยแผลโรคไปยังตัวอื่นๆ ได้รวดเร็ว ทำลายสุขภาพ เป็นผลให้ผลผลิตตกต่ำเสียเศรษฐกิจแก่ผู้เลี้ยงเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกัน โรคต่างๆ ที่จะเป็นแก้ววัวได้ ฉะนั้น เป็นการป้องกันโรคต่างๆ ก็จำเป็นต้องมีวิธีการที่เหมาะสม เช่น ต้องทำการฉีดวัคซีน เพื่อให้ร่างกายวัวสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานต่อโรคได้เช่น วัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรค

แท้จริงคือเป็นต้น บางอย่างจำเป็นต้องทำการทดสอบว่า วัฏวายเป็นโรคหรือเปล่า เพื่อจะขจัดปัญหาเสียแต่เนิ่นๆ จะช่วยการทำลายหรือรักษาก็ตาม เช่น การทดสอบวัณโรค Tuberculin Test วัฏวที่เป็นโรคขาดอาหารย่อมจะมีผลไปถึงการลดผลผลิตแน่นอน เช่น ไปมีผลการผสมพันธุ์ที่น้อยลงหรือไม่ติดเลยก็มี ทั้งนี้ เพราะอาหารต่างๆ ย่อมเข้ามามีส่วนทำให้การทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายวัฏวเป็นปกติที่รวมทั้งระบบสืบพันธุ์ด้วย และเป็นปัญหาที่แก้ไขยากพอสมควร จำเป็นจะต้องป้องกันเสียก่อน โดยการจัดหาอาหารผสมซึ่งประกอบด้วยอาหารที่มีความจำเป็นช่วยเสริมสร้างร่างกาย ตลอดจนการให้พลังงานต่างๆ เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน ตลอดจนวิตามิน และน้ำซึ่งเมื่อประกอบกันเข้าแล้วก็จะเป็นประโยชน์แก่ร่างกาย ในอันที่จะสร้างผลผลิตที่เราต้องการได้ และการให้หญ้าพันธุ์ต่างๆ (ซึ่งมีคุณค่าทางอาหารแตกต่างกันออกไป) แก่วัฏวกันตลอดวัน ย่อมจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัฏวสามารถเปลี่ยนหญ้าไปเป็นอาหารเลี้ยงร่างกายได้โดยอาศัยเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด ในกะเพาะรวมทั้งวิตามินบางชนิดด้วย ถ้าปล่อยให้วัฏวบ้านเราให้ลงไปหาหญ้ากินในท้องทุ่งต่างๆ มันก็จะเจริญเติบโตได้ ช้าเร็ว มากหรือน้อยก็แล้วแต่คุณภาพของหญ้าในแต่ละแห่งและสามารถขยายแพร่พันธุ์ได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่ถ้าต้องคำนึงถึงการเพิ่มผลผลิตด้านนมตลอดจนการผสมพันธุ์ที่ดีให้ได้ผลจริงๆ ย่อมหวังผลไม่ได้อันจะเป็นทางลดผลผลิต เพิ่มต้นทุน โดยแน่นอน

ปัญหาต่อไปที่น่าจะกล่าวถึงก็คือสถานที่ หรือถิ่นที่เหมาะสมกับการเลี้ยงวัฏวที่แท้จริง พบว่าตามสถานที่การเลี้ยงสัตว์หรือบำรุงพันธุ์สัตว์ตลอดจนการผสมพันธุ์สัตว์ ของทางราชการหรือเอกชนบางแห่งเท่านั้นที่ได้ทำการเลือกและจัดการได้ดี ทั้งนี้ เพราะโอกาสสิทธิตลอดจนทุนทรัพย์ช่วยสนับสนุน แต่ถ้ามองไปถึงราษฎรที่ต้องการเลี้ยงวัฏวเพื่อจะยึดเป็นอาชีพจริงๆ ก็จะต้องพบปัญหาว่า ผู้เลี้ยงต้องเผชิญกับการโยกย้ายคอกวัฏวจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งใหม่ ทั้งนี้ เพราะปัญหาสังคม คุ้งได้ง่ายๆ ในกรุงเทพฯ เรายังเอง สมัยเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง กลุ่มผู้เลี้ยงวัฏวนมมักจะรวมกันใกล้ๆ หัวเมืองกรุงเทพฯ พอสมควร แต่เนื่องจากการขยายตัวกว้างขึ้นของเทศบาล การปรับปรุงเขตเทศบาลเพื่อความเหมาะสม ก็ถือว่าผู้เลี้ยงวัฏวนมก็ต้องเคลื่อนย้ายออกไปนอกเขตเทศบาลอาจจะไปรวมกลุ่มขึ้นใหม่หรือแยกย้ายกันไป บางคนถึงกับต้องไปประกอบอาชีพอื่นหรือไม่ก็ต้องย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดเลยก็มี โดยลักษณะเดียวกันนี้ผู้เลี้ยงวัฏวนมในต่างจังหวัดก็เช่นกัน เมื่อแผนการที่แน่นอนไม่มีสภาพการต่างๆ จึงไม่แน่นอนด้วย เช่น การสร้างเรือนโรงไม่เหมาะสม ปัญหาเรื่องการหาหญ้ามาเลี้ยงวัฏวอันเป็นเรื่องใหญ่มากก็ตามมา ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงในสังคมใหม่ๆ ย่อมจะมีผลถึงผู้เลี้ยงวัฏวมาก ผลผลิตจึงตกต่ำไปรวมทั้งการขยายขยายกิจการก็ต้องจำกัดลงโดยปริยาย ทั้งๆ ที่น่าจะดำเนินไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพเป็น

การเสียแรงงาน ประโยชน์ที่น่าจะได้รับเพิ่มขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องเสียไป

ที่นี้ก็มาถึงการจัดการกับผลผลิตที่สามารถเพิ่มขึ้นได้แล้วนี้ เราจะทำอย่างไรกับน้ำนมวัวที่เราผลิตขึ้นมาได้เองภายในประเทศของเรา บางคนมีความรู้สึกยินดีเป็นอย่าง มากที่เราสามารถผลิตน้ำนมขึ้นได้ในเมืองเราจึงควรนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่าแก่ประชาชนผู้บริโภค ผู้ผลิตย่อมต้องอาศัยผลกำไรจากการผลิตเพื่อการดำเนินกิจการตลอดจนการขยายกิจการให้ใหญ่โตเพิ่มขึ้น เพื่อสนองกับความต้องการของประชาชน ซึ่งนับวันจะมีเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ผู้ผลิตมักพบปัญหาว่า เมื่อผลิตนมได้จำนวนมากและในกลุ่มผู้เลี้ยงด้วยกันเองต่างก็ได้หาทางปรับปรุง แก้ไขจนสามารถเพิ่มผลผลิตได้ผลตามที่มากคือปริมาณล้นตลาด เกินความจำเป็นของประชาชน โดยเฉพาะในท้องที่ได้เลย กลายเป็นปัญหาการจตุลตลาดไม่กว้างขวางเพียงพอ เลยเกิดเป็นความจำเป็นว่าต้องเปลี่ยนจากสภาพนมสดใช้บริโภคได้โดยตรง กลับต้องเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น ซึ่งมีองค์ประกอบของนมรวมอยู่ด้วยสิ่งที่จะเกิดตามหลังมานี้ นับว่ายังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่บ้านเรา แม้จะเป็นที่แพร่หลายในหมู่บ้านต่างประเทศก็ตาม ตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่าคนไทยเรามากหันไปนิยมดื่ม นมจากต่างประเทศกันมาก เช่น นมสดกระป๋องยี่ห้อต่างๆ กัน นมข้นหวาน (ทั้งที่ผลิตขึ้นในเมืองไทยเราเองและจากต่างประเทศ) ส่วนผลิตภัณฑ์นมอย่างอื่นนั้น ส่วนมาก

เป็นชาวต่างประเทศ ซึ่งมีความคุ้นเคยกับรสชาติ และมีความเข้าใจต่อสินค้าต่างๆ เหล่านี้ดี ส่วนชาวไทยเรายังมีไม่มากนักที่มีความสนใจต่อการกิน ผลิตภัณฑ์นมโดยที่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่ร่างกายจะได้รับ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าบ้านเมืองเราน่าจะเพิ่มผลผลิตค่านมวัวได้อย่างที่ไม่ต้องคำนึงถึงปัญหาล้นตลาด เพราะแม้ขณะนี้การค่อมนมสดจะเริ่มแพร่หลายในหมู่บ้านชาวไทยเรา แต่ยังไม่ถึงมากนัก การที่บริษัทวันค้าและโรงงานอุตสาหกรรมยังคงใช้นมผงที่สั่งโดยตรงจากต่างประเทศเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบอย่างอื่น ทั้งๆ ที่น่าจะใช้นมสดซึ่งเราสามารถผลิตขึ้นในเมืองไทยเราได้ ทดแทนนมผงต่างๆ ซึ่งนอกจากคุณค่าทางอาหารจะดีกว่ามากแล้ว ต้นทุนผลิตภัณฑ์ก็น่าจะต่ำกว่า (ถ้าได้ปรับปรุงการเลี้ยงวัวนมให้ถูกต้องกว่านี้) รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ชาวไทยตื่นตัวเพื่อจะได้ปรับปรุงกิจการของตัวเอง เพราะเท่ากับว่ามีหลักประกันดีพอโดยเฉพาะความต้องการของตลาดรายใหม่ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมไอศกรีมที่มีชื่อต่างๆ ในเมืองเรา สภาพที่เสียศูนย์การค้าทางประเทศค้านี้ก็จะค่อยๆ แก้ไขไปได้โดยรวดเร็วและได้ผลดี ตลอดจนชานาชาวสวนก็มีอาชีพเพิ่มจะโดยเลี้ยงวัวนมควบคู่ไปกับอาชีพเดิม หรือเกิดเป็นอาชีพหลักของชาวไทยเราก็ได้ ดังจะพบได้ในพื้นที่บางแห่งของบางจังหวัด ซึ่งสามารถผลิตน้ำนม ได้ปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างได้ผล ประชาชนในกลุ่มนั้นได้ยึดการเลี้ยงวัวนมเป็นอาชีพหลักกันมากเพิ่มขึ้น เช่นกัน รัฐบาลหาทางช่วยเหลือ โดยตั้งแหล่งกลาง เพื่อจัดซื้อรวบรวมนมจากผู้

เลี้ยงย่อยๆ แล้วจึงนำไปจัดทำเป็นนมสดที่ถูกต้องสุ-
ลักษณะก่อนจึงนำออกจำหน่ายได้ เป็นการควบคุม
คุณภาพทางอ้อมอีกด้าน แหล่งรวบรวมนมนี้ย่อม
จะต้องขยับขยายไปติดตั้งตามจุดที่เป็นศูนย์กลาง
สามารถรวบรวมนมได้สะดวก รวมทั้งการขนส่ง
จากแหล่งรวมนมไปสู่ตลาด หรือเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมที่มีความต้องการซื้อมาใช้กับกิจการ ถ้า
เป็นเช่นนี้ได้ทั่วๆ ไปก็น่าจะเป็นผลรายได้ทำให้ผู้
เลี้ยงมีกำลังใจที่จะผลิตหาและพยายามเพิ่มผล
ผลิตอย่างไม่ต้องสงสัย

สิ่งที่กล่าวถึงอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า เมื่อเราผลิต
นมขึ้นได้เองแล้ว หรือสั่งซื้อจากต่างประเทศมาใช้
ก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องควบคุมคุณภาพ
ของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อให้เกิดเป็นมาตรฐาน
แก่ผู้ผลิตโดยทั่วไป และเพื่อสวัสดิภาพของผู้
ใช้บริโภคทั้งหลาย เนื่องจากว่าเมื่อเริ่มเลี้ยงวัว
ตลอดจนสามารถผสมได้และคลอดลูกเมื่อตั้งครรภ์
ครบตลอดแล้ว จึงเริ่มรีดนมได้ ขณะรีดนมก็คี่
หรือการเก็บนมนที่รีดได้ในภาชนะเก็บก็คี่ ย่อม
มีโอกาสติดเชื้อจุลินทรีย์ได้ตลอดเวลา คือหมายถึง
ความที่ตรวจรักษาความสะอาดและถูกสุขลักษณะ
นั้นทำได้ยากมาก ดังนั้นการเก็บนมนไว้ เพื่อรอ
การขนส่งเพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ก็
พลอยมีผลเสียหายไปด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง
ควบคุมคุณภาพนมนตั้งแต่ภาชนะที่ใช้เก็บนมน

ตลอดจนนมนมสดที่ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการ
พาสเจอร์ไรเซชัน (Pasteurization) และหลังกระ-
บวนการนี้แล้วด้วย และรวมไปถึงเครื่องมือต่าง ๆ
ในกระบวนการนี้ซึ่งจำเป็นต้องให้อยู่ในระดับมาตรฐาน
ตลอดเวลาเช่นกัน ทั้งนี้ ย่อมต้องได้จากแม่วัว
ที่ได้รับการตรวจแล้วไม่ติดโรคต่างๆ ด้วย สำหรับการ
ควบคุมคุณภาพ ย่อมกระทำได้โดยการฟ่งเลี้ยง
ถึงคุณภาพของนมน โดยใช้การหาปริมาณไขมัน
เป็นหลัก ส่วนความสะอาดในด้านการผลิตและ
เครื่องมือตลอดจนภาชนะใช้บรรจุ เพื่อนำออกจำ-
หน่ายนั้น โดยวิธีการควบคุมปริมาณและชนิดของ
จุลินทรีย์ (Microorganism) และควบคุมไปถึง
การเก็บรักษา (Keeping quality) ซึ่งมีผลต่อคุณ
ภาพของนมนเช่นกัน

ปัจจุบันนี้ทุกประเทศได้พยายามปรับปรุง
ฐานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำนี้ ทั้งนี้ รัฐย่อมต้องอาศัยผล
ผลิตต่างๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
ตลอดจนการปรับปรุงอาชีพต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึง
เป้าหมาย และจากสิ่งต่างๆ ดังได้กล่าวแล้วมาแต่
ต้นนั้น การเลี้ยงวัวนมในประเทศไทยเราจะได้ผลดี
จริง ย่อมต้องอาศัยการศึกษาให้ทราบถึงข้อเท็จจริง
หลายๆ ประการจากภาคปฏิบัติ แล้วก็แก้ไขปรับ
ปรุงจะได้ผลดีตามมา แล้วในที่สุดเราก็สร้างฐานะ
ความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติได้ในที่สุด